

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

УХВАЛЕНО

Вчена рада університету
протокол № 4
від «18» квітня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Керівник проєктної групи
гарант освітньої програми
зі спеціальності 014.01 Середня
освіта (Українська мова і література,
зарубіжна література)
кандидат філологічних наук, доцент

Т. ВЕРЕТЮК

від «12» квітня 2023 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**«УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА, ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА
ВЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

другий (магістерський)

(назва рівня вищої освіти)

магістр

(назва ступеня, що присвоюється)

галузь знань

01 Освіта/Педагогіка

(шифр та назва галузі знань)

спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література,
зарубіжна література)

(код та найменування спеціальності)

Ректор Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди

Юрій БОЙЧУК

від «19» квітня 2023 р.

Харків – 2023

**ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

**«УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА, ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Проректор з навчально-наукової роботи

В. БОРИСОВ

Директор центру забезпечення якості освіти

І. РАДЧЕНЯ

Гарант освітньої програми

Т. ВЕРЕТЮК

Декан українського мовно-літературного
факультету імені

Г. Ф. Квітки-Основ'яненка

К. ГОЛОБОРОДЬКО

Голова Співки студентів
та молоді українського мовно-літературного
факультету імені

Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Є. БОНДАРЕНКО

ПЕРЕДМОВА

ВНЕСЕНО

кафедрою зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця

РЕКОМЕНДОВАНО

Науково-методичною комісією українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка протокол № 3 від «31» березня 2023 р.
Ученою радою українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка протокол № 8 від «3» квітня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Вченої ради університету протокол № 4 від «18» квітня 2023 р.

РОЗРОБЛЕНО проєктною групою у складі:

Гарант:

1. Т. Веретюк, керівник проєктної групи, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури та журналістики імені професора Леоніда Ушкалова Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;

Члени:

1. К. Голобородько – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;

2. С. Криворучко – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;

3. О. Радчук, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;

4. О. Скоробогатова – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;

5. О. Маленко – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри українознавства і лінгводидактики Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;

6. О. Муслієнко – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури та журналістики імені професора Леоніда Ушкалова Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;

7. Ю. Лебеденко – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;

8. А. Мірошниченко – студентка українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка.

РЕЦЕНЗІЇ-ВІДГУКИ зовнішніх стейкхолдерів:

1. Л. Корновенко, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри слов'янської філології, зарубіжної літератури та методики навчання Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького;
2. О. Поклонський, директор Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 38 Харківської міської ради Харківської області.

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА, ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ» ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 014.01 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА, ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА)

1.1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, український мовно-літературний факультет імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка, кафедра зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти: магістр Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література, зарубіжна література) Освітня кваліфікація: Магістр середньої освіти (українська мова і література, зарубіжна література) Професійна кваліфікація: Учитель української мови і літератури та зарубіжної літератури, викладач фахової передвищої освіти
Офіційна назва освітньої програми	«Українська мова і література, зарубіжна література в закладах освіти»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці (на базі першого рівня повної вищої освіти)
Наявність акредитації	Первинна
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-ENEA – другий цикл, EQFLLL – 7 рівень
Передумови	Наявність освітнього рівня «бакалавр»/ «спеціаліст»/«магістр»
Мова(и) викладання	українська, англійська
Термін дії освітньої програми	2023 – 2024 рр.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://smc.hnpu.edu.ua/osvitni-prohramy
2. Мета освітньої програми	
Підготовка магістрів філології, викладачів і вчителів, які володіють необхідними знаннями для розв'язання проблем прикладного та дослідницького характеру в галузі української мови, української та зарубіжної літератури, уміннями практичного застосування набутих професійних навичок викладання української мови, української та зарубіжної літератури; здатні виконувати завдання інноваційного характеру для оволодіння методологією дослідницької діяльності зі спеціальності, а також проводити власні дослідження та оприлюднювати й захищати ці результати.	

3. Характеристика освітньої програми

<p>Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))</p>	<p>Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка. Спеціальність: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література, зарубіжна література).</p> <p>Об'єктом вивчення є психолого-педагогічні та методичні закономірності планування і проведення навчально-виховного процесу з української мови, української та зарубіжної літератури у закладах загальної (базової) й профільної (з поглибленим вивченням філологічних дисциплін) середньої та фахової передвищої освіти (українська мова та література, зарубіжна література); оцінювання його результатів; системи української мови на всіх рівнях та функціонування одиниць усіх рівнів у різних формах мовлення; актуальні аспекти вивчення української та зарубіжної літератури; традиційні та інноваційні методики навчання української мови, української та зарубіжної літератури.</p> <p>Цілями навчання є формування у студентів професійно-комунікативних компетентностей в усіх видах мовленнєвої діяльності, уміння аналізувати мовні факти і літературні процеси на підґрунті лінгвістичних, літературознавчих і культурознавчих знань і застосовувати результати цього аналізу у педагогічній практиці учителів української мови та літератури, зарубіжної літератури загальної (базової) й профільної (з поглибленим вивченням філологічних дисциплін) середньої школи та викладачів фахової передвищої школи в умовах впровадження концепції Нової української школи.</p> <p>Підготовка умотивованих фахівців, здатних застосувати філологічні та психолого-педагогічні знання, навчатися упродовж життя, набуття студентами теоретичних та практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю, опанування загальних засад методології наукової та професійної педагогічної діяльності, формування загальних, спеціальних, професійних компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних проблем у професійній педагогічній та дослідницько-інноваційній діяльності, виконання завдань інноваційного характеру для оволодіння методологією дослідницької діяльності зі спеціальності, а також проведення власного дослідження та прилюдний захист його результатів.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: поняття, категорії і принципи сучасного українського й загального мовознавства, а також українського та світового літературознавства, їх застосування у процесі навчання української мови, української та зарубіжної літератури. Мова як система і її рівні (фонетичний, лексико-фразеологічний, морфологічний, синтаксичний, тексту і дискурсу), їх вивчення в діахронії та синхронії. Сучасні концепції вивчення історії української та зарубіжної літератури; терміни теорії літератури. Тенденції, етапи і особливості літературного процесу західноєвропейських країн у різні епохи; твори зарубіжної літератури різних культурно-історичних епох і їх аналіз у</p>
---	--

	<p>контексті епохи, жанрових особливостей і авторського світобачення. Лінгвістичні, соціолінгвістичні, психолого-педагогічні, лінгвокультурні і лінгвокраїнознавчі засади методики навчання мови; шляхи формування комунікативної компетентності, в тому числі лінгвістичної, соціолінгвістичної, соціокультурної, прагматичної. Актуальні концепції сучасної лінгводидактики й методики викладання літератури.</p> <p>Загально-теоретична підготовка – 11 кредитів (12,2 %) професійно-нормативна – 33,5 кредитів (37,2 %), професійна вільного вибору студентів – 23 кредити (25,6 %), практична – 13,5 кредитів (15 %), атестація – 9 кредитів (10 %).</p> <p>Методи, методики та освітні технології наукового пізнання української мови в її діячності та синхронії, української та зарубіжної літератури в їх історичному розвитку й сьогоденні; методи, методики й освітні технології практичного вивчення української мови, української та зарубіжної літератури, а також викладання мовних та літературознавчих дисциплін. Методи лінгвістичного аналізу (метод опозицій, компонентного, словотвірного, морфологічного, синтаксичного, когнітивного, контекстуального аналізу тощо); методи літературознавчого аналізу (історико-контекстуальний, біографічний, образний, мотивний, аналіз доміант, аналіз хронотопу тощо); проєктна та інтерактивні технології; інформаційно-комунікативні технології; інтерпретації результатів досліджень, аналіз та синтез; групова робота; комунікація (інформаційно-комунікаційні технології, популяризація); методи етичного виховання (дотримання етичних принципів; виховання розуміння важливості різноманіття та мультикультурності; критичне мислення, доручення, переконання, роз'яснення, етичні бесіди, лекції, конференції, диспути); методики дистанційного навчання; використання Інтернет-технологій; використання електронних посібників та підручників.</p> <p>Інструментарії та обладнання: комп'ютерні й мережеві програмовані пристрої, інформаційно-цифрові технології в науковому пізнанні та практичному вивченні української мови, української та зарубіжної літератури.</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Освітньо-професійні акценти: викладач, учитель української мови, української та зарубіжної літератури з креативним і критичним мисленням, здатний до наукового пошуку та самостійного навчання впродовж всього життя, адаптований до умов сучасних закладів передвищої освіти, вищої освіти, базової та спеціальної середньої освіти, позашкільних закладів різних типів, форм власності, підпорядкування.</p>
<p>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</p>	<p>Фахова освіта в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка із предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література, зарубіжна література). Формування професіонала із сучасним науковим світоглядом і мисленням, який здатний здійснювати компетентнісне навчання української мови, української та зарубіжної літератури, володіє сучасними методиками для виконання професійних завдань та обов'язків освітнього, виховного та інноваційного</p>

	<p>характеру в галузі педагогіки, методики передвищої та середньої освіти і сучасної філологічної науки, здатний до здійснення самостійних наукових досліджень філологічної й методичної спрямованості. Формування фахівця із сучасним світоглядом і мисленням, який здатний здійснювати гармонійне виховання та навчання літератури та мови на засадах компетентнісного підходу.</p> <p><i>Ключові слова:</i> викладач, учитель, філологія, українська мова, українська література, зарубіжна література, методика навчання мови, методика викладання літератури, Нова українська школа.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Програма орієнтується на сучасні наукові досягнення в галузі філології, педагогіки, методики навчання мови і літератури в закладах фахової передвищої та загальної середньої освіти; ураховує специфіку роботи викладача та вчителя української мови, української та зарубіжної літератури; орієнтує на актуальні мовно-літературні й суспільні ситуації сьогодення, у межах яких студент визначає професійне та наукове зростання. Формування професійної компетентності здобувачів вищої освіти у галузі філології, а також готовності до проведення педагогічних досліджень, спрямованих на підвищення ефективності організації процесу навчання літератури та мови. Упровадження майбутнім фахівцем компетентнісного, діяльнісного, проблемного та індивідуалізованого підходів до навчання літературі та мові, що забезпечує наявність педагогічної практики у старшій школі; добре обізнаний з вимогами Нової української школи та підготовлений до практичної діяльності у відповідності до них, патріот своєї країни з активною життєвою позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини, інноватор, здатний конкурувати на ринку праці.</p>
<p>4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання</p>	
<p>Придатність до працевлаштування</p>	<p>Викладацька, навчально-виховна та організаційна діяльність у галузі фахової передвищої й загальної середньої освіти та дотичних до неї сферах. Основна (базова) середня школа, ліцеї, гімназії, заклади фахової передвищої освіти (коледжі) та позашкільної освіти учнівської молоді. Первинні посади: викладач української мови і літератури, викладач зарубіжної літератури, учитель української мови і літератури, учитель зарубіжної літератури, організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з учнями.</p> <p>Перелік посад, які може обіймати випускник магістратури в системі загальної та вищої (спеціальної) філологічної освіти для виконання педагогічної, навчально-виховної, науково-методичної та організаційно-управлінської діяльності, зокрема, для викладання літератури та мови в ЗЗСО, здійснення освітньої діяльності на основі сучасних наукових досягнень педагогічної теорії та практики. Фахівець здатен виконувати професійну роботу за кодами:</p> <p>2320 Вчителі закладів загальної середньої освіти та спеціалізованої освіти</p>

	<p>232 Викладачі закладів фахової передвищої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти та вчителі закладів загальної середньої освіти</p> <p>2322 Викладач закладу фахової передвищої освіти</p> <p>2320 Викладач професійно-технічного навчального закладу (фахова передвища освіта)</p> <p>2310 Викладач закладів вищої освіти</p> <p>Випускник може бути експертом, консультантом та радником із фахових (філологічних, методичних) питань у державних та приватних установах, в органах виконавчої влади місцевого самоврядування, у громадських організаціях.</p>
--	--

Подальше навчання	Можливість навчання за програмами: 8 рівня НРК, третього циклу FQЕНЕА та 8 рівня EQF-LLL. Продовження навчання за третім (освітньо-науковим) рівнем у споріднених галузях наукових знань; отримання післядипломної освіти; підвищення кваліфікації; академічна мобільність. Набуття часткових кваліфікацій за іншими спеціальностями в системі вищої освіти, подальше підвищення кваліфікації за фахом. Можливість продовжити навчання за освітньо-науковою програмою ступеня доктора філософії за спеціальностями: 035 Філологія; 033 Філософія; 023 Образотворче мистецтво; 014 Середня освіта; 011 Освітні, педагогічні науки; 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). Набуття кваліфікацій за іншими освітніми програмами та спеціальностями (спеціалізаціями) у галузі вищої освіти.
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Освітній процес побудований на засадах студентоцентрованого, професійно та особистісно орієнтованого навчання, реалізація якого передбачає набуття фахових знань і максимальний розвиток умінь та навичок їхнього використання в практиці навчання мови і літератури, що забезпечується поєднанням теоретичного навчання з впровадженням практик. Лекційні заняття мають проблемно-пошуковий, евристичний характер з використанням аналізу, синтезу, порівняння й зіставлення, моделювання, аналогій, діалектики, абстрагування, конкретизації; з реалізацією історичного, системного й логічного підходів. Практичні заняття передбачають використання традиційних та інноваційних методів навчання; методів сучасного лінгвістичного і літературознавчого аналізу; упровадження інноваційних освітніх технологій, що ґрунтуються на компетентнісному та діяльнісному (насамперед комунікативному) підходах до навчання.</p> <p>Навчально-методичне забезпечення й консультування самостійної роботи студента здійснюється індивідуально, а також дистанційно за допомогою системи Moodle (https://lms.hnpu.edu.ua).</p> <p>Акцент зроблено на особистому саморозвитку, що сприятиме формуванню потреби й готовності до продовження самоосвіти впродовж життя.</p> <p>Можливість дистанційного навчання та зворотній зв'язок зі здобувачами вищої освіти здійснюється за допомогою онлайн системи (Moodle та Google Classroom), месенджерів (Viber, Telegram тощо) або соціальних мереж (Facebook, Instagram та інші). Прямий відеозв'язок, проведення конференцій, лекцій і онлайн консультацій відбувається на платформі Google Meet або Zoom. Дату, час початку прямого ефіру, запрошення або посилання на збережені відеоматеріали студент отримує через e-mail.</p>
Оцінювання	<p>Оцінювання знань та навичок студентів визначають усні та письмові іспити, екзамен, екзамен та заліки у формі тестів, поточний (модульний) тестовий контроль, контрольні роботи, захист звітів з практик, захист магістерської роботи.</p> <p>Оцінювання здобувачів вищої освіти передбачає таке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою; – оцінювання здобувачів вищої освіти дозволяє продемонструвати ступінь досягнення ними запланованих результатів навчання; – критерії та методи оцінювання, а також критерії виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь (у навчальних і робочих програмах та силабусах); – оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених процедур. <p>100-бальна система оцінювання впроваджується через такі види контролю з накопиченням отриманих балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поточний (усне та письмове опитування), контрольний, проміжний

	<p>(захист практичних та самостійних робіт, семінарські заняття, контрольні роботи);</p> <p>– підсумковий: усні та письмові екзамени, залікові роботи, захист звітів з практик, самоконтроль;</p> <p>– атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.</p> <p>написаної на тему в межах дослідницької діяльності з однієї / двох спеціальностей (українська мова і література / українська мова і зарубіжна література / українська література / зарубіжна література) та комплексного кваліфікаційного іспиту зі спеціальності / спеціальностей, які не були охоплені темою, метою і завданнями кваліфікаційної роботи.</p>
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	<p>ІК 01. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі передвищої та середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, психології, теорії та методики навчання мови та літератури і характеризуються комплексністю умов організації освітнього процесу в закладах передвищої та середньої освіти Нової української школи.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність удосконалювати та розвивати свій загальноінтелектуальний і загальнокультурний рівень. Вільне володіння державною (українською) мовою для здійснення професійної комунікації й міжособистісного спілкування.</p> <p>ЗК 2. Готовність використовувати знання сучасних проблем філологічної науки та освіти у рішенні освітніх і професійних задач. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу інформації.</p> <p>ЗК 3. Здатність до самостійного освоєння нових філологічних методів дослідження, до зміни наукового профілю своєї професійної діяльності, креативність.</p> <p>ЗК 4. Володіння навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) у різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами.</p> <p>ЗК 5. Здатність діяти на підставі етичних суджень, керуватися сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва, бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 6. Здатність самостійно здобувати знання та уміння (використовуючи ІТ), зокрема, у нових галузях знань, безпосередньо не пов'язаних зі сферою діяльності. Здатність до саморозвитку, самонавчання; здатність адаптуватися й діяти в новій ситуації.</p> <p>ЗК 7. Здатність працювати в команді та автономно, конструктивно взаємодіяти з іншими людьми, незалежно від їхнього походження та особливостей культури; повага до інакшості.</p> <p>ЗК 8. Готовність здійснювати професійну комунікацію українською та англійською мовами. Здатність до активного спілкування в науковій, педагогічній і соціальній сферах діяльності.</p> <p>ЗК 9. Здатність здійснювати професійну та особистісну самоосвіту, проектувати подальший освітній маршрут і професійну кар'єру.</p> <p>ЗК 10. Спроможність застосовувати сучасні методики та технології навчання літературі та мові на різних освітніх щаблях у різних освітніх установах. Здатність дбайливо ставитися до історичної спадщини та культурних традицій; відстоювати національні й загальнолюдські цінності.</p> <p>ЗК 11. Готовність використовувати сучасні технології діагностики та оцінювання якості освітнього процесу, формувати ціннісне ставлення до пізнавальної діяльності.</p>

	<p>ЗК 12. Здатність формувати освітнє середовище та використовувати свій інтелектуальний потенціал в реалізації задач інноваційної освітньої політики, вирішувати складні психолого-педагогічні проблеми і завдання у відповідності до вимог Нової української школи. Здатність до безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, прагнення до збереження власного здоров'я та здоров'я інших, а також до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК 13. Спроможність керувати дослідницькою роботою учнів та готовність самостійно здійснювати наукове дослідження з використанням сучасних методів.</p> <p>ЗК 14. Здатність аналізувати результати наукових досліджень застосовувати їх у вирішенні конкретних освітніх і дослідницьких задач.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</p>	<p>СК 1. Готовність до розробки та реалізації методичних моделей, методики, технологій і прийомів навчання, до аналізу результатів процесу їх використання в освітніх закладах різних типів.</p> <p>СК 2. Готовність до систематизації, узагальнення та поширення методичного досвіду (вітчизняного та закордонного) у навчанні української мови і літератури, зарубіжної літератури.</p> <p>СК 3. Здатність планувати, організовувати й здійснювати педагогічну (освітню) діяльність і педагогічний процес з навчання української мови і вивчення української та зарубіжної літератури відповідно до навчальних завдань у закладах фахової передвищої та загальної (профільної) середньої освіти.</p> <p>СК 4. Готовність досліджувати, проектувати, організовувати та оцінювати реалізацію управлінського процесу з використанням інноваційних технологій менеджменту, знання теорії і володіння практичними навичками моделювання й конструювання освітнього процесу й змісту професійної підготовки викладача й учителя-філолога, організації і проведення самостійної й дослідницької роботи здобувачів освіти з мовознавчих і літературознавчих дисциплін.</p> <p>СК 5. Спроможність організовувати командну роботу для вирішення задач розвитку освітньої установи, реалізації дослідно-експериментальної роботи, оформлювати виробничу, аналітичну й звітну документацію з освітнього процесу в закладах фахової передвищої та загальної (профільної) середньої освіти. Здатність здійснювати науково-педагогічне спілкування у філологічній галузі.</p> <p>СК 6. Уміння проводити дослідження закономірностей розвитку і формування особистості, способів діяльності, визначати психолого-педагогічні методи вирішення завдань навчально-виховної роботи; забезпечувати можливість розвитку та формування особистості з урахуванням різних умов спілкування.</p> <p>СК 7. Готовність до здійснення педагогічного проектування освітнього середовища, освітніх програм і індивідуальних освітніх маршрутів учнів з української мови, української та зарубіжної літератури. Здатність проводити заняття різних типів у закладах фахової передвищої та загальної (профільної) середньої освіти і здійснювати різні форми контролю знань, а також проводити шкільні уроки та позакласні заходи з української та англійської мов і літератури в закладах загальної (профільної) середньої освіти.</p> <p>СК 8. Знання лінгвістичних, соціолінгвістичних, психолого-педагогічних, лінгвокультурних засад навчання української мови, української та зарубіжної літератури (лінгводидактика); шляхів формування комунікативної, лінгвістичної, соціолінгвістичної, етнокультурної компетентностей.</p> <p>СК 9. Готовність проектувати новий навчальний зміст з літератури та мови, технології та конкретні методики навчання.</p>

	<p>СК 10. Здатність чітко орієнтуватися в різних лінгвістичних та літературознавчих напрямках; критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення мовознавства та літературознавства.</p> <p>СК 11. Готовність розробляти стратегії просвітницької діяльності, здатність вивчати та формувати культурні потреби та підвищувати культурно-освітній рівень різних верств населення.</p> <p>СК 12. Здатність розробляти та реалізовувати просвітницькі програми для популяризації філологічних знань і культурних традицій.</p> <p>СК 13. Готовність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для вирішення культурно-освітніх задач.</p> <p>СК 14. Знання теоретико-методологічних засад вивчення літературного твору з урахуванням його жанрових ознак, художнього-естетичного напрямку, специфіки відтворення в ньому суспільно-історичної й культурної доби, індивідуально-авторських стильових особливостей наративу митця.</p> <p>СК 15. Володіння методами викладання літератури та мови на основі знань фундаментальних філологічних дисциплін у відповідності до вимог Нової української школи. Здатність виявляти закономірності українського й загального (світового) літературного процесу, визначати специфіку і значення художніх концепцій і літературних творів у контексті суспільно-літературної ситуації, літературної критики і історико-культурної епохи України та інших країн і культур.</p> <p>СК 16. Здатність критично оцінювати художній твір; визначати роль та особливості сюжету, композиції, системи образів та засобів художньої виразності в їхньому поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора.</p> <p>СК 17. Здатність орієнтуватися в поняттях і термінах теорії літератури, працюючи з ними на заняттях та уроках, розуміючи їхню сутність і значення для вивчення літературних творів, їхніх визначальних характеристик (жанр, ідея, тема, мотив, образ тощо); визначати завдання різних напрямів літературознавства; аналізувати ключові проблеми літературознавства з урахуванням класичних традиційних поглядів і новітніх теорій.</p> <p>СК 18. Здатність інтерпретувати й зіставляти літературні явища, використовувати різні методикі аналізу художніх текстів різного жанру й різної національно-культурної приналежності.</p> <p>СК 19. Володіння традиційними й новітніми методами й прийомами на занятті з літературознавчих дисциплін та уроці української та зарубіжної літератури, розуміння механізмів дидактичної дії цих форм роботи, здатність коректно застосовувати їх у навчальній діяльності.</p> <p>СК 20. Здатність застосовувати знання базових теоретичних курсів мовознавчих і літературознавчих дисциплін у практиці наукового аналізу мовного й літературного матеріалу при написанні магістерських наукових робіт.</p>
7. Програмі результати навчання	
Знання та розуміння	<p>ПРН 1. Фундаментальні знання сукупності світоглядних теорій, які зумовлюють методологію виховання і навчання, відповідають засадам функціонування зальної середньої освіти в Україні.</p> <p>ПРН 2. Знання нормативно-правових документів, що регламентують діяльність ЗЗСО; напрями діяльності вчителя; права і обов'язки суб'єктів освітнього процесу ЗЗСО; обсяг і функції роботи вчителя. Знання механізмів компонування змісту освіти, забезпечення контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів і школярів, стимулювання навчально-дослідної, науково-дослідної й самостійної роботи студентів та учнів, управління якістю освіти в навчальному закладі різного рівня (фахова передвища освіта,</p>

загальна (профільна) середня освіта).

ПРН 3. Знання сучасних концепцій, завдань, змісту, методів, організаційних форм і засобів загальної середньої освіти; особливості та інструментарій психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу з літератури та мови. Знання шляхів активізації навчально-пізнавальної діяльності, специфіки підготовки й проведення занять різних типів, різновиди поза аудиторних форм навчання; особливості організації роботи з учнями з особливими освітніми потребами; вимоги до організації самостійної роботи.

ПРН 4. Фундаментальні знання основних лінгвістичних явищ на всіх рівнях мови і закономірностей функціонування мови; фундаментальні знання з основних розділів сучасної української мови: фонетики, лексикології, фразеології, будови слова й словотвору, морфології, синтаксису; розуміння природи й функціоналу мовних одиниць основних рівнів мови (фонологічного, лексико-семантичного, морфологічного, синтаксичного) й проміжних (морфонологічного, словотвірного, фразеологічного).

ПРН 5. Знання історичного процесу становлення української мови як однієї зі слов'янських мов, її розвитку й функціонування в різні історичні часи; етапи набуття нею статусу літературної та державної мови в Україні; знання загальних принципів української орфографії та пунктуації; етапів розвитку українського правопису в діячності; сучасних тенденцій правописного вноормування української мови.

ПРН 6. Знання основних понять стилістики та проблем диференціації сучасної української літературної та англійської мови; виділення функціональних стилів (художній, науковий, офіційно-діловий, публіцистичний та розмовний) та їхніх комунікативних ознак, історії формування; ресурсів стилістики української мови.

ПРН 7. Розуміння поняття «текст» і його відмінностей від поняття «дискурс», знання основних видів лінгвістичного аналізу тексту.

ПРН 8. Фундаментальні знання літературознавчих понять і категорій; особливостей, етапів і тенденцій розвитку українського літературного процесу; світоглядно-естетичної специфіки літературних течій і напрямів; основних видів, принципів і прийомів аналізу літературного твору.

ПРН 9. Система знань основних етапів розвитку української та зарубіжної літератури; періодизації та специфіки кожної літературної епохи; провідних авторів та їх ключових творів; основних течій та напрямів літератури, їхніх ідейних, жанрових та художніх особливостей.

ПРН 10. Система знань про методику навчання мови як науку (лінгводидактика) і навчальну дисципліну; лінгвістичні, психологічні, дидактичні основи навчання; різні класифікації методів, прийомів навчання; основні форми та принципи організації позакласної роботи з української мови

ПРН 11. Система знань про напрями та форми виховної роботи закладу фахової передвищої та загальної (профільної) середньої освіти; організацію навчальної роботи, обладнання навчальних кабінетів; розуміння навчально-методичних проблем, над якими працює сучасна фахова передвища й середня школа; знання про соціально-психологічні особливості спілкування в малих та великих соціальних групах; принципи і вимоги до соціальних комунікацій та до публічних виступів у професійному середовищі.

	<p>ПРН 12. Знання про сучасні технології навчання української мови та української та зарубіжної літератури для вибору оптимальної стратегії викладання залежно від рівня підготовки студентів та учнів й відповідно до цілей навчання (комунікативний підхід до вивчення мови; здійснення різнорівневого аналізу літературного твору). Здійснювати методичний аналіз навчального матеріалу шкільних підручників з літератури та мови.</p>
<p>Застосування знань та розуміння (уміння)</p>	<p>ПРН 13. Уміти демонструвати креативність, здатність до системного наукового мислення; самостійно опановувати нові знання; критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень науки та соціальної практики; уміти застосовувати знання законів діалектики, загальних філософських понять у розумінні розвитку мовознавства та літературознавства як гуманітарних наук.</p> <p>ПРН 14. Уміти аналізувати етапи формування і розвитку української літературної мови, специфічні процеси її історичної еволюції, ролі окремих діячів національної культури, духовних провідників українського народу в становленні української літературної мови нового типу.</p> <p>ПРН 15. Уміти диференціювати українську мовну систему за її основними рівнями (фонетичний, лексичний, морфологічний, синтаксичний) й аналізувати ці рівні відповідно до поставлених навчальних цілей та ситуацій; уміти виявляти синхронні тенденції лексичної, граматичної та стилістичної організації української мови.</p> <p>ПРН 16. Уміти впроваджувати в освітній процес знання методологічних засад вивчення літературних творів відповідно до їхньої художньо-естетичного напрямку, жанру, суспільно-історичних та культурних ознак доби, творчої особистості письменника; уміти охарактеризувати літературний процес відповідного періоду в його художньо-естетичних особливостях; уміти визначити основні риси сучасного українського літературного процесу; уміти здійснювати текстуальний, ідейно-художній, інтерпретаційний, компаративний аналіз художнього твору (прозового, поетичного, драматургічного).</p> <p>ПРН 17. Володіти практичними навичками моделювання, конструювання й організації освітнього процесу в закладах фахової передвищої та загальної (профільної) середньої освіти (навчання філологічних дисциплін); володіти практичними навичками коректного й доцільного застосування новітніх освітніх технологій у процесі навчання філологічних дисциплін (мови та літератури), розуміти механізми дії цих технологій, передбачати їхню продуктивність на занятті чи уроці.</p>
<p>Формування суджень</p>	<p>ПРН 18. Здатність формулювати, висловлювати та аргументувати власну позицію щодо конкретних питань мовознавства, мовного стану та мовної ситуації в Україні й інших країнах, щодо конкретних питань літературознавства, сучасного стану української та зарубіжної літератури; здатність брати участь у фахових дискусіях і дебатах; здатність осмислювати міждисциплінарні зв'язки у сучасній філологічній науці, висловлювати власні міркування щодо інтегративних процесів у гуманітарній сфері.</p> <p>ПРН 19. Здатність переглядати власні погляди та судження й змінювати спосіб дій за наявності переконливих аргументів.</p> <p>ПРН 20. Уміння доступно й аргументовано пояснювати сутність</p>

	<p>конкретних мовознавчих і літературознавчих питань, демонструвати власний погляд на мовно-літературні явища, виступаючи перед фахівцями, студентами, учнями.</p>
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Керівник проєктної групи (гарант освітньої програми) та викладацький склад, який забезпечує її реалізацію, відповідають вимогам, визначеними Ліцензійними умовами впровадження освітньої діяльності закладів освіти.</p> <p>До реалізації програми залучаються науково-педагогічні працівники університету з науковими ступенями та вченими званнями. З метою підвищення фахового рівня всі науково-педагогічні працівники регулярно проходять стажування.</p> <p>Кадрове забезпечення освітньої програми «Українська мова і література, зарубіжна література в закладах освіти» здійснюється професорсько-викладацьким складом кафедри української мови імені професора Л.А. Лисиченко, кафедри української літератури та журналістики імені професора Леоніда Ушкалова, кафедри зарубіжної літератури та слов'янських мов імені Михайла Гетманця, кафедри українознавства і лінгводидактики українського мовно-літературного факультету імені Г. Ф. Квітки-Основ'яненка. До викладання окремих дисциплін відповідно до передбачених ними навчальних компетентностей залучений професорсько-викладацький склад таких університетських кафедр: освітології та інноваційної педагогіки, філософсько-психологічної антропології, філософії, кафедри англійської філології, кафедри англійської фонетики і граматики факультету іноземної філології.</p>
Матеріально – технічне забезпечення	<p>Наявна матеріально-технічна база повністю надає змоги забезпечити успішну організацію освітнього процесу за ОП «Українська мова і література, зарубіжна література в закладах освіти».</p> <p>Виконання програм навчальних дисциплін у повному обсязі забезпечується матеріально-технічним оснащенням кабінетів, комп'ютерних класів з доступом до мережі Інтернет, що створюють умови для набуття студентами фахових компетентностей зі спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література, зарубіжна література). Здобувачі освіти забезпечуються гуртожитками. Функціонують спортивний зал, спортивні майданчики, різноманітні спортивні секції і культурні Центри. Пункти харчування пропонують якісне меню.</p>
Інформаційне та навчально – методичне забезпечення	<p>Інститут модернізації змісту освіти. Нова українська школа: https://imzo.gov.ua/osvita/nush/;</p> <p>офіційний сайт ХНПУ імені Г.С. Сковороди: http://hnpu.edu.ua/ ;</p> <p>український мовно-літературний факультет імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка: faculty-ukrainian@hnpu.edu.ua;</p> <p>кафедра зарубіжної літератури та слов'янських мов імені професора Михайла Гетманця: http://hnpu.edu.ua/uk/division/kafedra-zarubizhnoyi-literatury-ta-slovyanskyh-mov-imeni-profesora-myhayla-getmancya;</p> <p>точки бездротового доступу Інтернет наукова бібліотека, читальні зали;</p> <p>навчально-інформаційний портал на базі платформи Moodle: http://hnpu.edu.ua/uk/division/kafedra-zarubizhnoyi-literatury-ta-slovyanskyh-mov-imeni-profesora-myhayla-getmancya;</p> <p>наукова бібліотека ХНПУ імені Г.С. Сковороди: http://hnpu.edu.ua/uk/division/naukova-biblioteka-hnpu-imeni-gsskovorody;</p> <p>електронний архів ХНПУ імені Г.С. Сковороди: https://dspace.hnpu.edu.ua/home;</p> <p>сайт наукових праць: https://dspace.hnpu.edu.ua/communities/83717e8e-8e0a-407f-95d2-fdb7792c63a3;</p>

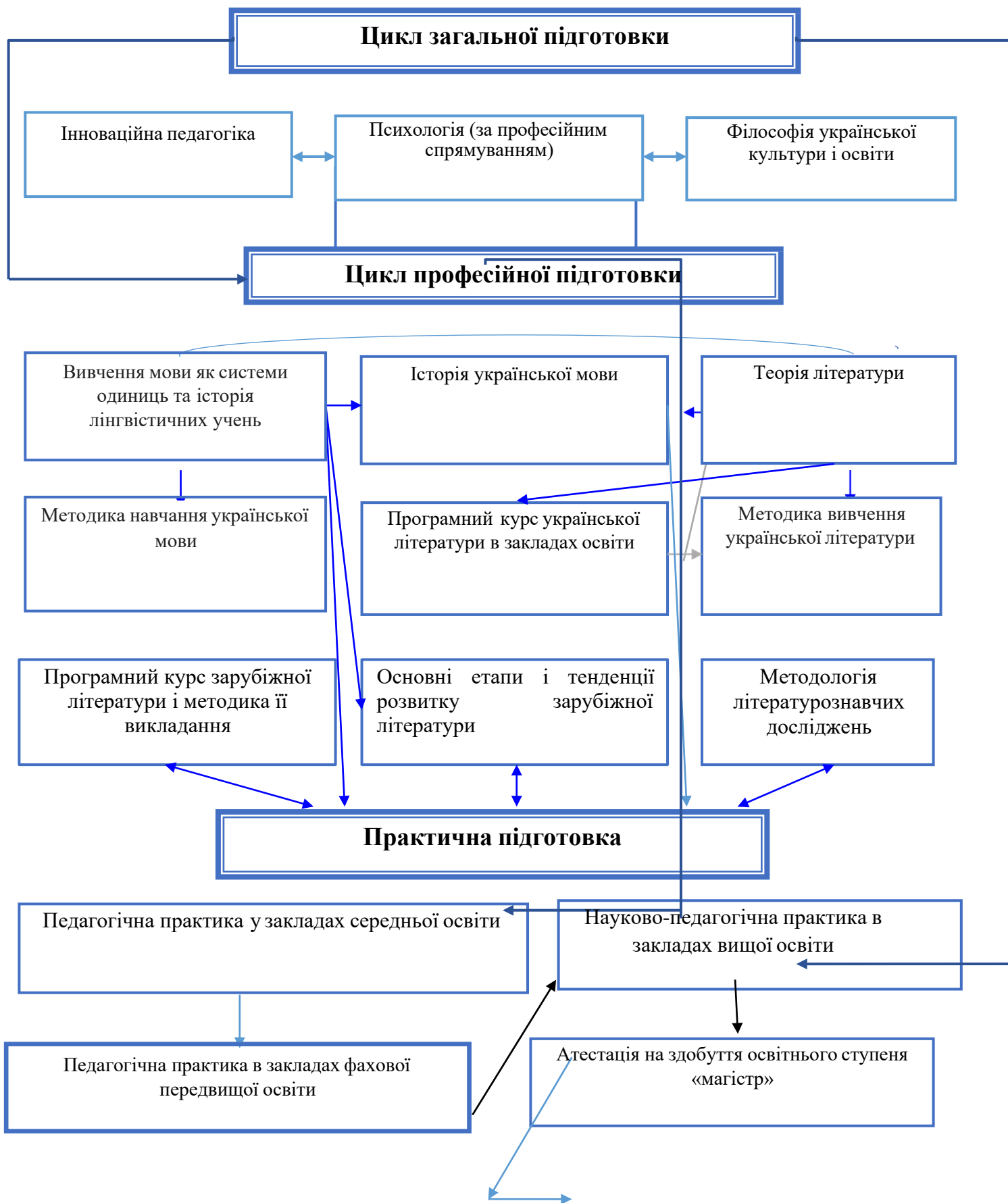
	<p>Міжнародна наукова база даних Web of Science (Наказ № 1286 від 19.09.2017 р. «Про надання доступу ВНЗ і науковим установам до електронних наукових баз даних»): http://login.webofknowledge.com/error/Error?Src=IP&Alias=WOK5&Error=IPError&Params=&PathInfo=%2F&RouterURL=http%3A%2F%2Fwww.webofknowledge.com%2F&Domain=.webofknowledge.com; навчально-методичні комплекси дисциплін; програми практик; дистанційне навчання: http://lms.hnpu.edu.ua/moodle/</p>
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Оцінювання результатів навчання та академічних досягнень приведено у відповідність до європейської кредитної системи і співвідносно із національною шкалою оцінювання, що уможливило взаємозарахування кредитів між різними університетами країни. Обсяг одного кредиту – 30 годин.</p> <p>Можливість реалізації права здобувачів вищої освіти на академічну мобільність передбачена <u>Порядком реалізації права на академічну мобільність ХНПУ імені Г.С. Сковороди</u>: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Pol/Poriadok%20Orealizatsii%20prava%20na%20akademichnu%20mobilnist.pdf</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>На основі двосторонніх партнерських угод (договорів) про співробітництво між ХНПУ імені Г. С. Сковороди та закладами вищої освіти зарубіжних країн-партнерів здійснюється співпраця з впровадження міжнародної мобільності. Здобувачі мають можливість пройти онлайн-курси на платформі Prometheus, Intela, IBM, Coursera; долучатися до програм Erasmus+, Fulbright Research and Development Program.</p> <p><u>Порядок реалізації права на академічну мобільність ХНПУ імені Г.С. Сковороди</u>: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Pol/Poriadok%20realizatsii%20prava%20na%20akademichnu%20mobilnist.pdf Здобувачі мають можливість пройти онлайн-курси на платформі Prometheus, Intela, IBM, Coursera; долучатися до програм Erasmus+, Fulbright Research and Development Program, NAWA.</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>У межах ліцензійного обсягу спеціальності та за умови попередньої мовленнєвої підготовки.</p>

2. Структурно-логічна схема

2.1 Перелік освітніх компонентів

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційна робота).	Кількість кредитів ECTS	Розподіл по семестрах	Форма підсумкового контролю
I. Обов'язкові компоненти ОП				
Цикл дисциплін загальної підготовки				
ЗПН.01	Інноваційна педагогіка	5	I-II	іспит
ЗПН.02	Психологія (за професійним спрямуванням)	3	I	залік
ЗПН.03	Філософія української культури та освіти	3	I	іспит
ЗПН.04	Іноземна мова	3	I-II-	залік
	Усього	14		
Цикл професійної підготовки				
ППН.01	Вивчення мови як системи одиниць та історія лінгвістичних учень	3	II-III	іспит
ППН.02	Історія української мови	3	II-III	іспит
ППН.03	Теорія літератури	3	I-II	залік
ППН.04	Методика навчання української мови в закладах освіти	3	I	іспит
ППН.05	Програмний курс української літератури в закладах освіти	5	II	іспит
ППН.06	Методика вивчення української літератури в закладах освіти	3	II	іспит
ППН.07	Методологія філологічних досліджень	3	I-II	залік
ППН.08	Основні етапи і тенденції розвитку зарубіжної літератури	4	II- III	іспит
ППН.09	Програмний курс зарубіжної літератури і методика її вивчення	3,5	III	іспит
	Усього	30,5		
Дисципліни за вибором студентів				
23				
III. Практична підготовка				
ПП.01	Педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти	4,5	II	залік
ПП.02	Педагогічна практика у закладах фахової передвищої освіти	4,5	II	залік
ПП.03	Науково-педагогічна практика у закладах вищої освіти	4,5	III	залік
	Усього	13,5		
	Підготовка кваліфікаційної роботи та комплексний кваліфікаційний іспит зі спеціальності	9		
	Усього	9		
Загальний обсяг освітньої програми, у тому числі обов'язкові компоненти		90		
вибіркові компоненти		67		
		23		

2.2. Структурно-логічна схема вивчення освітніх компонентів

2.3. Структурно-логічна схема вивчення освітніх компонентів

Короткий опис логічної послідовності вивчення компонентів освітньої (освітньо-наукової) програми.

Рекомендується представляти у вигляді графіка.

Курс	Семестр	Види навчальної діяльності
1	1	ЗПН.01(2,5 кр.), ЗПН.02 (3 кр.), ЗПН.03 (3 кр.), ЗПН.04 (1,5 кр.), ППН.04 (3 кр.),
	2	ЗПН.01(2,5 кр.) ЗПН.04 (1,5 кр.), ППН.01(1,5 кр.) ППН.05 (5 кр.), ППН.06 (3 кр.), ППН.07 (3 кр.), ППН.08 (2 кр.), ПП.01 (4,5 кр.), ПП.02 (4,5 кр.)
2	3	ППН.01(1,5 кр.), ППН.02 (3 кр.), ППН.03 (3 кр.), ППН.08 (2 кр.), ППН.09 (3,5 кр.), ПП.03 (4,5 кр.)

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випусників освітньої програми спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова та українська література) проводиться відповідно до «Положення про організацію та проведення атестації на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» і «магістр»» у формі захисту кваліфікаційної магістерської роботи та завершується виданням документа державного зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєння кваліфікації: «Магістр середньої освіти. Учитель української мови і літератури та зарубіжної літератури, викладач фахової передвищої освіти». Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОКПЗ КР
ІК		+	+	+	+	+		+	+	+		+	+		+	+	+
ЗК 1				+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ЗК 2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ЗК 3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ЗК 4	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ЗК 5		+	+	+		+	+	+		+	+	+	+		+	+	+
ЗК 6	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ЗК 7			+	+		+	+			+	+	+			+	+	+
ЗК 8			+	+		+	+			+	+	+	+		+	+	+
ЗК 9			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ЗК 10			+	+			+			+	+	+	+		+	+	+
ЗК 11	+		+	+			+			+	+	+	+		+	+	
ЗК 12	+						+	+	+	+		+	+				
СК 1		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
СК 2		+	+	+		+	+			+	+	+		+	+	+	+
СК 3				+		+	+			+	+	+		+	+	+	
СК 4				+	+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	
СК 5	+			+		+	+			+	+	+	+	+	+	+	+
СК 6	+			+	+	+	+		+	+	+	+		+	+	+	
СК 7	+			+		+	+			+	+	+		+	+	+	
СК 8	+			+		+	+			+		+	+	+	+	+	+
СК 9	+			+	+	+		+	+	+		+	+	+	+	+	+
СК 10				+	+	+			+	+		+	+	+	+	+	+
СК 11				+	+	+			+	+			+		+	+	+
СК 12				+	+	+							+		+	+	+
СК 13				+		+				+		+	+		+	+	+
СК 14				+		+	+			+	+			+	+	+	+

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньої програми**

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОКІЗ КР
ПРН 1.	+	+	+	+		+							+		+	+	+
ПРН 2.	+	+		+		+				+		+			+	+	+
ПРН 3.		+		+		+	+			+	+	+			+	+	+
ПРН 4.				+	+	+		+	+	+		+	+	+	+	+	+
ПРН 5.				+	+	+								+	+	+	+
ПРН 6.					+	+			+				+	+	+	+	+
ПРН 7.						+			+				+	+	+	+	+
ПРН 8.						+	+				+				+	+	+
ПРН 9.	+		+			+	+			+	+				+	+	+
ПРН 10.	+					+				+	+	+			+	+	+
ПРН 11.	+			+		+				+	+	+		+	+	+	+
ПРН 12.				+		+	+				+	+		+	+	+	+
ПРН 13.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 14.				+	+		+			+	+			+	+	+	+
ПРН 15.				+	+			+	+	+		+		+	+	+	+
ПРН 16.							+				+				+	+	+
ПРН 17.		+		+			+				+	+		+	+	+	+
ПРН 18.			+	+	+		+	+	+		+		+	+	+	+	+
ПРН 19.	+	+	+	+	+			+	+				+	+			
ПРН 20.		+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+			